

ZAŠTITA NA RADU – OSNOVNI PRINCIPI I MERE

Prof.dr Slađana Jović

ZAŠTITA NA RADU

Aktivnosti koje otklanjaju opasnosti i nepovoljne posledice u tehnološkom procesu, u kojima učestvuje tim stručnjaka koji se stara o njihovom sprovođenju:

Inženjeri zaštite na radu, lice zaduženo za bezbednost i zdravlje na radu, menadžeri ljudskih i socijalnih resursa firme, tehnolozi, projektanti, doktori specijalisti medicine rada, psiholozi i drugi.

TRI PRINCIPA – PO REDU VAŽNOSTI

- ❑ ELIMINACIJA RIZIKA – Prilikom projektovanja proizvodnog procesa
 - ❑ IZOLACIJA RIZIKA – Ukoliko eliminacija nije moguća, izdvajanjem i hermetizacijom procesa izloženost se svodi na najmanju meru
 - ❑ IZDVAJANJE RADNIKA – lična zaštitna sredstva
-

MERE ZAŠTITE NA RADU

- ❑ TEHNIČKE
- ❑ ORGANIZACIONE
- ❑ HIGIJENSKE
- ❑ MEDICINSKE
- ❑ SOCIJALNE I
ZAKONODAVNO-
ADMINISTRATIVNE
- ❑ LIČNA ZAŠTITNA
SREDSTVA

TEHNIČKE MERE

- Izbor i zamena sirovina i materijala (bira se najmanje škodljiva materija, u najpogodnijem obliku, kao i najbezbedniji izvor energije)
 - Odvajanje delova tehnološkog procesa (u zasebne prostorije i na veću udaljenost – kod zapaljivih, visokotoksičnih, kancerogenih materija, bučnih mašina, jonizujućeg zračenja)
-

TEHNIČKE MERE

- ❑ Mehanizacija, automatizacija i hermetizacija procesa
 - ❑ Ventilacija (lokalna, odvodna i opšta veštačka ventilacija)
 - ❑ Mehanička zaštita mašina (zaštitne ograde, poklopci, električna izolacija i uzemljenje, nemogućnost slučajnog uključivanja i td.)
-

ORGANIZACIONE MERE

- ❑ Svetlosna i zvučna signalizacija procesa
 - ❑ Optimalna osvetljenost na radnom mestu
 - ❑ Najpovoljniji raspored mašina
 - ❑ Znaci bezbednosti i odgovarajuće boje predmeta
-

HIGIJENSKE MERE

- Izbor lokacije preduzeća
 - Održavanje higijene prostorija i radilišta
 - Dezinfekcija i dezinsekcija
 - Lična higijena radnika
 - Higijena ličnih zaštitnih sredstava
 - Higijena ishrane
 - Najbezbednije uklanjanje otpadnih materija
-

LIČNA ZAŠTITNA SREDSTVA

□ PREMA NAMENI:

Sredstva za zaštitu glave

Sredstva za zaštitu očiju, lica

Sredstva za zaštitu sluha

Sredstva za zaštitu organa za disanje

Sredstva za zaštitu ruku, nogu, tela

LIČNA ZAŠTITNA SREDSTVA

PREMA ZAKONU O BEZBEDNOSTI I
ZDRAVLJU NA RADU:

- poslodavac je dužan da radniku izda zaštitna sredstva na upotrebu, a
- radnikima pravo i obavezu da ih namenski koristi

Zaštitna oprema treba da ispunjava svoju namenu a da pri tom ne ometa radnika u izvršavanju radnih operacija.

MEDICINSKE MERE

- ❑ Sprovode zaposleni u službi medicine rada
 - ❑ Polaznu osnovu čine analiza faktora radne sredine i analiza psihofizičkih osobina radnika.
 - ❑ Uključuju i rad na zdravstvenom vaspitanju i edukaciji
-

MEDICINA RADA

Multidisciplinarna delatnost – zadaci:

- ❑ Zaštita i poboljšanje zdravlja radnika
 - ❑ Sprečavanje i kontrola profesionalnih bolesti i povreda na radu
 - ❑ Eliminacija profesionalnih rizika i uslova na radu koji su opasni po zdravlje i bezbednost na radu
 - ❑ Razvijanje i unapređenje zaštite na radu, organizacije rada i uslove radne sredine
 - ❑ Poboljšanje profesionalnog i socijalnog statusa radnika i omogućavanje ekonomski produktivnog života
-

MEDICINA RADA

- ❑ U početku monodisciplinarna aktivnost orijentisana na rizik
 - ❑ Sada multidisciplinarna aktivnost širokog pristupa koja se brine o fizičkom, mentalnom i socijalnom blagostanju pojedinca i prati opšte zdravstveno stanje i razvoj svakog od njih
 - ❑ PREVENTIVNO orijentisana
-

MEDICINSKE MERE ZAŠTITE

- PROFESIONALNA ORIJENTACIJA
 - PROFESIONALNA SELEKCIJA
 - PREDHODNI PREGLED
 - PERIODIČNI PREGLED
 - VANREDNI PREGLED
 - SISTEMATSKI PREGLEDI
 - KONTROLNI PREGLEDI
 - MEDICINSKA REHABILITACIJA
 - PROFESIONALNA REHABILITACIJA – ILI
 - PREKVALIFIKACIJA
-

ZAKONODAVSTVO BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU

ZAKONOM JE ODREĐENO DA JE ZAŠTITA NA RADU SASTAVNI DEO ORGANIZACIJE RADA I RADNOG ODNOSA

ZAKON I PODZAKONSKI PROPISI REGULIŠU PROBLEMATKU VEZANU ZA:

- ZAKON O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU
- ZAŠTITA PRI PROIZVODNJI, PREVOZU I PROMETU OTROVA
- ZAŠTITA OD JONIZUJUĆEG ZRAČENJA
- ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE
- HIGIJENSKE I TEHNIČKE MERE ZAŠTITE
- LIČNA ZAŠTITNA SREDSTVA I OPREMA
- VRŠENJE PREDHODNIH I PERIODIČNIH PREGLEDA
- POSTUPAK ISPITIVANJA RADNE SREDINE ITD.

BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU

„Podrazumeva obezbeđivanje takvih uslova na radu kojima se, u najvećoj mogućoj meri:

- smanjuju povrede na radu
- profesionalna oboljenja
- i oboljenja u vezi sa radom,

i koji pretežno stvaraju pretpostavku za puno fizičko, psihičko i socijalno blagostanje zaposlenih.” (ZBZR, 2005)

PRAVO NA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU imaju

- ❑ Zaposleni
 - ❑ Učenici i studenti (obavezni proizvodni rad, profesionalna praksa ili praktična nastava)
 - ❑ Lica na stručnom osposobljavanju, prekvalifikaciji ili dokvalifikaciji
 - ❑ Lica na profesionalnoj rehabilitaciji
 - ❑ Lica na izdržavanju zatvora, dok rade u privrednoj jedinici zatvora ili na drugom mestu rada
 - ❑ Lica na dobrovoljnim i javnim radovima organizovanim u opštem interesu, radnim akcijama i takmičenjima u vezi sa radom
 - ❑ Lica koja se zateknu u radnoj okolini radi obavljanja određenih poslova, ako je poslodavac upoznat sa njihovim prisustvom
-

SEMINARSKI RAD

- NASLOVNA STRANA
 - SADRŽAJ
 - UVOD
 - CILJ RADA, METODOLOGIJA
 - REZULTATI
 - STUDIJA SLUČAJA – U ZAV. OD TEME
 - ZAKLJUČAK
 - LITERATURA – pravilno citirana, APA, novija literatura bar 5 odrednica
-